

Knjiga o narodni grupa prezentirana u Kugi

Regija mnogovrsnosti je knjiga s jakom hrvatskom natuknicom. Predviđena je bila prilikom 100 ljet Gradišće. U Kugi je pet autorov predstavilo svoje doprinose.

VELIKI BORIŠTOF – U petak, 2. februara je Djelatna zajednica za narodnosna pitanja u Kugi predstavila zbornik s naslovom *Regija mnogovrsnosti* (Region der Vielfalt). Knjiga se na kih 350 stranic bavi ispreplićenošću i posebnošću plurikulturalne i plurijezične regije.

Knjiga je bila zamišljena kao projekt u okviru »100 ljet Gradišće« i je izašla lani rano u protuliće. Urednice i uredniki su Márta Csire, Ernő Deák, Károly Kókai i Andrea Seidler. Svisno su se odlučili, da ćedu tematski spektrum proširiti na svu mnogovrsnost Gradišća.

Ovo se je pokazalo i pri prezentaciji u Kugi. Kot prvi je sadašnji predsjednik DZ za narodnosna pitanja Richard Basler pozdravio nazočne goste i kot zastupnike iz područja politike je mogao pozdraviti samo Reginu Petrik od gradišćanskih Zelenih. Moderaciju večera je onda preuzeo domaćin u Kugi i bivši predsjednik DZ za narodnosna pitanja Štefan Pauer.

Popularno ili znanstveno?

Kot prva govoračica je urednica Andrea Seidler predstavila sadržaj i pojedina poglavlja knjige. Kako je povidala, jako su diskutirali, kako napisati knjigu – znanstveno ili popularno-znanstveno. Koncem konca iz-

ašla je knjiga s dvimi razinama. S jedne strani znanstveno fundirani članki o povijesti, kulturi i književnosti. S druge strani zabavno-poučni članki na primjer o panonskoj kuhinji. A tako je bila i ova prezentacija u Kugi podijeljena.

Seidler je najavila i nastavak s težišćem na madjarskoj narodnoj grupi. Cilj je i digitalni arhiv, tako da bude ov sadržaj pristupan za sve.

Drugi govorač je bio Ernő Deák. On je slobodno govorio o razvitku u Gradišću. Tako se broj stanovništva tokom 100 ljet nije znatno preminio. Minjala se je struktura. Tako se more u svakom selu najti urban stil života.

Ukinuti jezičnu barijeru

Kritički je istaknuo vezu med narodnimi grupami. „Nije dosta biti samo Hrvat, Ugar ili nišskogovoreći Gradišćanac. Mi nismo pupak svita, nego mi smo susjedi. Najbolji su ovde bili Hrvati, ki nisu bili samo jednojezični, nego dobro su znali dva ili sve tri jezike narodnih grup. Tako se je mogao sa svimi pominati“, veli Deák.

On je dao svim zadaću, da ovo mora biti naš cilj u budućnosti, prekoraknuti ove jezične barijere i tako najti skupa. Svoju prezentaciju je završio s pjesmicami Michaela Hessa, ke je

Publika pri prezentaciji knjige u Kugi. // foto: Kristijan Karall

on prevodio na madjarski, u Kugi je preštao samo originale.

U žurnalističkom i popularnom dijelu je bivši novinar dnevnika Die Presse Peter Martos jako kratko skicirao, kako se je regija minjala od zadnjega nuglja do prikogranične regije, kade imaju i Austrijanci imanja u Madjarskoj ali i obratno. Napomenuo i jako lične utiske o Gradišću i o pisanju ove knjige.

Četvrti govorač je bio Petar Tyran. On je kot jedini štao iz svojega doprinosa o kulinar-skomu jerbinstvu Panonije. Jako osobno i privatno piše o toj temi i povezanosti receptov i jilišev prik narodnih i narodnosnih granic.

Kako je rekao Tyran „kobasica je hrvatska komponenta tipičnomu madjarskom jilišu rakotkrumpli ...“, ki je dao naslov njegovomu prinosu u ovoj knjigi.

Nepredviđeno i špontan je predstavio svoj pogled na razvitak Gradišća i Nikola Benčić, ki daje u knjigi pregled o hrvatskoj literaturi u Gradišću, a to iz perspektive manjinske literature. Pri prezentaciji je kritično napomenuo, da se je ugodalo u Gradišću obdržati samo jedan jezik i jednu kulturu. Sve ostale su se zrivale i zanemarile.

Ipak, tako sažetak njegovih izlaganj, je Gradišće regija na ku moremo biti gizdavi iako s nekimi malimi ograničenji.

Muzički je ov večer oblikovao Stefano Blažeta, talijansko-hrvatski umjetnik ki kaže i živi tu šarolikost, tako Pauer. On je predstavio nišške, romsku i hrvatsku jačku, jer madjarski jezik je bio za njega prevelik izazov, tako Blažeta.

„Regija mnogovrsnosti“ – Panonija iz oka manjin

Regije mnogovrsnosti – odnosi u gradišćansko-zapadnougarskom prostoru u povijesti i sadašnjosti se zove ova zbirka s potpunim naslovom. Poticaj za knjigu dao je Austrijski institut za madjarske studije (ÖIUS). Kako piše predsjednica Andrea Seidler u predgovoru, shvaćaju Gradišće plurikulturalnom prostorom, ki se more izviditi samo pod priznanjem razlikov i spodobnosti.

Zbog te ispreplićenosti s drugimi narodi pozvali su i druge stručnjakinje i stručnjake, ki su dodatno madjarskomu težišću, pisali o drugi aspekti Gradišća odnosno granične regije u knjigi rado zvane Panonije. I gradišćanski Hrvati odnosno hrvatski jezik je vrlo nazočan u zbirki.

„Knjiga *Regija mnogovrsnosti* odlična je informacija za sve one, ki išću kulturni pregled s posebnim osvrtom na manjine“, tako nedavno Tereza Grandić u Hrvatski novina.

KRISTIJAN KARALL/PT

Muzičar Stefano Blažeta i referenti Nikola Benčić, Ernő Deák, Andrea Seidler, Petar Tyran i Peter Martos. // foto: Kristijan Karall